

Pozsár Béla

1922—1981

1981. július 21-én, néhány hónapig tartó súlyos betegség után hunyt el POZSÁR BÉLA, a Magyar Tudományos Akadémia Izotóp Intézetének nyugdíjas tudományos főmunkatársa, az MTA Agrárkörnyezetvédelmi Munkabizottságának titkára és több más tudományos közéleti tisztség viselője.

1922. augusztus 15-én született Budapesten, ugyanitt a Fáy András reálgymináziumban érettségizett. 1945-ben nyert biológia-kémia szakos tanári oklevelet a Pázmány Péter Tudományegyetemen. 1945-től 1949-ig mint középiskolai tanár működött, majd 1949-től az ELTE TTK Növényélettani Tanszékének a tanársegéde. Tudományos pályafutásának főbb állomásai: az íreg-szemcsei Délkelet-dunántúli Mezőgazdasági Kísérleti Intézet (1958–1963), ahol tudományos munkatársként, a Növényvédelmi Kutató Intézet (1963–1970), ahol tudományos főmunkatársként, továbbá a tápiószelei Agrobotanikai Kutató Intézet (1970–1974), melynek tudományos osztályvezetőjeként, és végül az MTA Izotóp Intézete, ahol tudományos főmunkatársként — majd nyugdíjasként dolgozott (1975–1979–1981).

Az ELTE Természettudományi Karán doktorált, disszertációjának a címe: „Az etilénhatás növényfiziológiai jelentősége”. Második doktorátusát a gödöllői Agrártudományi Egyetemen szerezte növénykórtanból.

1964-ben védte meg kandidátusi disszertációját, melyben a gamma besugárzás és neutron fluxus hatását vizsgálta a növények anyagszerkezetére.

Mint fiatal tanársegéd az Eötvös Loránd Tudományegyetem Növényélettani Intézetében a GIMESI-iskola tagjaként, az Iskola professzorával és tagjaival GIMESI–FARKAS–GARAY társszerzőkkel jelennek meg első dolgozatai 1955-től kezdődően: „Korrelációs vizsgálatok kukoricán”, „Determinations-Untersuchungen der Blattentwicklung”, valamint „On the physiology of pigment formation in plants” címen az Eötvös Loránd Tudományegyetem évkönyvében, az Acta Biologica és az Agrokémia és Talajtanban.

Ezt követően a növénytan, növényélettan-biokémia, növénykórtan, sőt a mikrobiológia területén is fejtett ki több, mint háromévtizedes, széles spektrumú kutatótevékenységet, mely az alap-, illetve az orientált alapkutatás és a kutatási eredmények alkalmazása tekintetében egyaránt gazdagította a biológiai és agrártudományi ismereteket — mindig a *növényt* helyezve a vizsgálatok fókuszába.

A Növényvédelmi Kutató Intézetben részletesen tanulmányozta a szintetikus citokininek és az endogén citokininszerű biológiai aktivitások speciális mellékhatásait, mint a fotoszintetikus széndioxid-fixálásra gyakorolt serkentést, valamint a levélfehérje-szintekre kifejtett növelő hatást.

Munkatársaival a levélfehérje-szintek fokozására alkalmas szerről és annak kezelési agrotechnikájáról szabadalmat nyújtott be „Eljárás a zöldtakarmány fehérjetartalmának dúsítására betakarítás alatti karbamidkezeléssel és a kivitelezésre szolgáló szer” címen, mely Angliában, Ausztriában, Dániában, Franciaországban, a Német Szövetségi Köztársaságban, Olaszországban és Svájcban nyert szabadalmi oltalmat.

Különösen az utóbbi évtizedekben fordult az érdeklődése a környezetvédelmi kérdések felé.

Több kutató intézettel, vegyipari vállalattal és mezőgazdasági kombináttal működött együtt agrárkémizálási programok kidolgozásában, továbbá mezőgazdasági technológiák agrárkörnyezetvédelmi problémáinak tisztázása céljából így munkacsoportokban tanulmányozta a peszticidek biodegradációját növényben és talajban, valamint a nitrát-, nitrít- és nitrozamin-szinteket főleg növényi eredetű élelmiszerekben.

Végül, de nem utolsósorban említést kell tenni a kultúrnövényekről, főként azok kémiai összetételére és anyagszerkezetére vonatkozó, részben társszerzőkkel megírt 17 tanulmányáról, melyek az Akadémiai Kiadó gondozásában a Kultúrlóra sorozatban jelentek meg 1964–1980 között.

Példaként kell emlékeznünk Rá, az örökké kereső, az új dolgok iránt mindig fogékony, a nagyszerű képzelőerejű — sokszor merész, de metodikailag rendkívül képzett — kísérletezőre, a széles látókörű, a mindennapi élet és a világ eseményei iránt mindig érdeklődő, az általánosan is művelt, természetrajongó, humánus, önzetlen kollégára, a szerény emberre, és végül de nem utolsósorban a megértő, kedélyes, együttérző és segítő jóbarátra.

Küzdelmekkel teli munkáséletét túl korán, további új tervek készítésekor kellett befejeznie. A közel háromszáz publikációjában foglalt értékes eredményein kívül a legkülönbözőbb szakterületekről számosan: tisztelői, kollégái, tanítványai és barátai őrizzük emlékét, itthon és idegenben.

KECSKÉS MIHÁLY